

De (on)schuld van langstuderen

**Een kwantitatief onderzoek naar de redenen van
studievertraging**

landelijke studenten vakbond

Dit is een uitgave van het Onderzoeksbureau van de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb)
Voor vragen of extra informatie kan gemaïld worden naar: onderzoeksbureau@lsvb.nl

Auteurs: Eduard Schmidt
Marte Simons

Onderzoeksbureau Landelijke Studenten Vakbond
Postbus 1335
3500 BH Utrecht
Tel. 030-2316464

Maart 2011

Samenvatting

Sinds staatssecretaris Halbe Zijlstra de intentie om een 'langstudeerdersboete' in te stellen heeft uitgesproken, rijst de vraag: wie is de langstudeerder? Daarnaast probeert dit onderzoek antwoord te geven op de vraag voor wie deze regeling precies zal gelden, wat voor gevolgen de regeling kan hebben en wordt de vraag gesteld of de doelen door middel van invoering van deze boete wel gehaald worden? In de wetenschappelijke literatuur is weinig tot geen informatie te vinden over waarom studenten studievertraging oplopen. Om deze vragen te beantwoorden heeft de LSVb dit onderzoek gedaan. Via ons online studentenpanel hebben bijna 3500 studenten een enquête ingevuld over studievertraging. Naast vragen over de redenen voor vertraging, zijn er ook vragen gesteld over de 'langstudeerdersboete' en eventuele gedragsverandering naar aanleiding van deze boete.

Er is een aantal belangrijke conclusies. De eerste is dat studievertraging lang niet altijd een vrijwillige keuze is. Bijna de helft van de respondenten met vertraging geeft als één van de redenen van vertraging ziekte of verkeerde studiekeuze. Daarnaast blijkt dat ruim 30% van de respondenten met vertraging hier meerdere redenen voor heeft. Hierdoor ontstaat de vraag of één jaar extra (zoals nu het plan is bij de 'langstudeerdersboete') wel genoeg is.

Het merendeel van de respondenten heeft meer dan de nominale studieduur nodig om af te studeren. Gemiddeld hebben studenten zo'n 13 maanden vertraging. Per studierichting zit hier verschil in, waarbij technische studies de grootste uitschieters naar boven kennen.

De belangrijkste redenen zijn zoals gezegd met 23% ziekte (van zichzelf of, in mindere mate, een naaste) en met 25% een verkeerde studiekeuze. Opvallend bij opmerkingen over de reden 'ziekte' is dat het hier vaak gaat om psychische klachten zoals depressies, stress en druk. Onvrijwillige redenen zoals bovengenoemde zullen door de nieuwe regeling echter niet worden voorkomen, zo geven de respondenten aan. Een andere reden voor vertraging is het hebben van een bijbaan. Met de studiefinanciering alleen kunnen studenten tegenwoordig niet rondkomen. Als ouders dan niet financieel bij kunnen springen, is het hebben van werk naast de studie noodzakelijk. Echter hebben studenten met een bijbaan meer vertraging dan studenten zonder en blijkt dat hoe meer studenten gaan werken, hoe meer vertraging ze oplopen. Dit wordt ook bevestigd in verschillende wetenschappelijke publicaties.

Door onderscheid te maken tussen ogenschijnlijk bewuste en onbewuste studievertraging kon er ook goed worden ingegaan op de vraag of studenten studievertraging vervelend vonden. De meerderheid van de respondenten heeft niet bewust gekozen voor studievertraging. Uit de resultaten blijkt dat studenten die niet zelf kozen voor studievertraging, het vervelend vinden dat ze studievertraging hebben opgelopen en dat zij deze vertraging liever hadden voorkomen. Zowel voor studenten die bewust voor studievertraging kozen, als voor studenten voor wie dit geen keuze was, geldt dat zij aangeven niet sneller te studeren wanneer de langstudeerdersboete wordt ingevoerd.

Hoewel de 'langstudeerdersboete' op dit moment nog slechts een plan is, kan deze maatregel grote gevolgen hebben voor het studentenleven. Vele studenten geven aan dat zij zich minder naast hun studie zouden ontplooien. Dit onderzoek wil graag extra de waarde van studentenorganisaties zoals studenten- en studieverenigingen benadrukken. Deze kunnen ervoor zorgen dat studenten minder snel uitval hebben en dat studenten een sociaal vangnet hebben wanneer zij in de problemen raken. Daarbij blijkt dat studenten die lid zijn van een studievereniging zijn, minder snel stoppen met hun studie. Gezien het feit dat veel studenten aangeven dat zij minder activiteiten naast hun studie zouden gaan doen als de maatregelen van kracht zijn, kan het goed voorkomen dat studentenorganisaties moeilijkheden krijgen bij het vullen van besturen en commissies waardoor zij hun taak als verbindende factor niet goed kunnen uitvoeren.

Inhoudsopgave

Samenvatting

2

1. Aanleiding

4

2. Achtergrond

4

2.1 Eerder onderzoek

4

2.2 Relevantie

4

3. Methodiek

6

3.1 Onderzoeksmethoden

6

3.2 Representativiteit

7

3.3 Beschrijving dataset

7

4. Oorzaken van studievertraging

9

4.1 Inleiding

9

4.2 Studiekeuze

11

4.3 Factoren binnen de studie

12

4.4 Factoren buiten de studie

13

4.5 Ziekte

14

4.6 Hoe erg is studievertraging?

14

4.7 Wil men studievertraging voorkomen?
16

4.8 Effect van de kabinetsmaatregelen
16

5. Conclusie
19

6. Discussie
20

7. Literatuurlijst
21

Bijlage I: Enquête

1. Aanleiding

Aanleiding van dit onderzoek is het voornemen van het kabinet Rutte om de zogenaamde 'langstudeerdersboete' in te voeren. Wanneer een student meer dan één jaar langer dan nominaal studeert, dan wordt hij veroordeeld tot het betalen van een boete van 3000 euro, bovenop het reguliere collegegeld, en het inleveren van zijn OV-kaart. Volgens het kabinet zijn deze regels gemaakt om de noodzakelijke investering in het hoger onderwijs te kunnen betalen en om de staatsschuld te verminderen. Ook zal deze maatregel het studiesucces van studenten moeten vergroten.

De vraag is of de maatregel de beoogde doelen zal behalen. Er is weinig bekend over wie de langstudeerders precies zijn. Hierover zijn verschillende vragen gesteld door de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) en door verschillende politieke partijen, maar tot op heden is er nog steeds erg weinig bekend over 'de langstudeerder'. De maatregel heeft alleen effect als de vertraging te voorkomen is en als studenten hun gedrag zouden veranderen naar aanleiding van de maatregel. Om inzicht te krijgen in de vraag of deze twee zaken het geval zijn, is dit onderzoek opgezet.

2. Achtergrond

2.1 Eerder onderzoek

Sinds er meer financiële druk op universiteiten en hogescholen staat om rendementen te verhogen, worden hiervoor maatregelen getroffen. Om deze maatregelen zo effectief mogelijk te laten zijn, is er veel onderzoek gedaan naar de achterliggende redenen van lage rendementen en uitval in het hoger onderwijs. 'Urgentie' lijkt het sleutelwoord als het gaat om rendementsverhogende maatregelen in het hoger onderwijs.

In 2002 is er door Muriël van den Berg kwantitatief onderzoek gedaan naar studievoortgang in het wetenschappelijk onderwijs. Dit deed zij over een periode van vier jaar aan een aantal verschillende universiteiten. De belangrijkste conclusies hieruit waren dat de goede resultaten op het vwo een positief effect hebben op de studievoortgang en dat het curriculum en de inrichting van een opleiding ook invloed hebben op het wel of niet oplopen van studievertraging. Daarnaast blijkt uit haar onderzoek ook dat vrouwen gemiddeld sneller studeren dan mannen.

Een onderzoek dat net als dit onderzoek gaat over de redenen voor studievertraging is recent uitgevoerd door Stichting Onderwijs Evaluatie Rapport (OER, 2011). Dit onderzoek is gedaan onder studenten van de Universiteit Utrecht. De belangrijkste conclusies zijn dat studenten zich niet goed voorbereiden voor tentamens, of te maken hebben met een verkeerde studiekeuze, persoonlijke omstandigheden en het volgen van extra vakken of een tweede studie. Het onderzoek gaat ervan uit dat studenten *kiezen* voor studievertraging: "*centraal in dit onderzoek staat de vraag waarom studenten vertraging willen oplopen*"(OER, 2011: pp.25). De belangrijkste motieven blijken studiegerelateerd zoals het volgen van extra vakken. Daarnaast vinden studenten het belangrijk ook vaardigheden te leren buiten de studie. Genieten van het studentenleven wordt amper als motief genoemd. Het onderzoek spreekt dan ook tegen dat langstudeerders 'luie studenten' zijn.

Tenslotte is er recentelijk een relevant onderzoek gedaan door Lilian Eggens (2011). Zij focust op het sociale leven van studenten. Uit haar onderzoek blijkt dat hoe groter het sociale netwerk van de student, hoe kleiner de kans is op vertraging. Ook motivatie en kenmerken van de persoonlijkheid blijken van belang.

In hoofdstuk 4 zullen ook verschillende onderzoeksresultaten vergeleken worden met de aanwezige wetenschappelijke literatuur over het onderwerp.

2.2 Relevantie

In tegenstelling tot bovengenoemde onderzoeken is dit onderzoek gedaan onder studenten van verschillende instellingen. Zoals in hoofdstuk 4 is vermeld, studeren (of studeerden) de respondenten zowel aan hogescholen als aan universiteiten. We maken hier geen onderscheid in in de resultaten, waardoor er een algemeen beeld ontstaat van de belangrijkste redenen van vertraging van studenten. Ook komen de respondenten uit verschillende steden.

Dit onderzoek combineert dit met het studentenperspectief. Er wordt niet gekeken naar waarom studenten hun studie nominaal afronden of hoe effectief bestaande rendementsmaatregelen zijn, maar er wordt juist onderzocht wat de redenen van studievertraging zijn.

Tenslotte wordt er een blik in de toekomst geworpen. Hoe zouden de maatregelen het studiegedrag van de respondenten beïnvloeden? Hadden zij andere keuzes gemaakt als de maatregelen al op hen van toepassing waren? En wat voor gevolgen heeft zo'n gedragsverandering op de academische gemeenschap zoals die er nu uitziet? Dit onderzoek probeert hier op in te spelen.

Voor zowel studenten als onderwijsinstellingen is het van belang dat er passende maatregelen worden genomen om het rendement te verhogen. Door onderzoek kan worden bepaald welke oorzaken van een laag rendement moeten worden aangepakt en op welke manier.

3. Methodiek

3.1 Onderzoeksmethoden

Dit onderzoek is kwantitatief van aard. Een zogenaamd 'survey-onderzoek' kenmerkt zich onder andere door de breedte van het onderzoeksonderwerp, een groot aantal onderzoekseenheden, en een van tevoren vastgelegde datagenerering (Doorewaard & Verschuren, 2007: p. 166). De data zijn in dit onderzoek verzameld door middel van een online enquête. Hiervoor is een online studentenpanel bestaande uit zo'n 10.000 studenten gebruikt. Daarnaast is dit onderzoek op verschillende social media (LinkedIn, Facebook) verspreid. De vragenlijst bevatte gesloten vragen en daarnaast de mogelijkheid hier eventueel een korte toelichting op te geven. De toelichtingen zijn niet gebruikt voor data-analyse, maar als illustratie bij de onderzoeksrapportage. In de gesloten vragen is de werkelijkheid gereduceerd tot een verzameling onderzoekseenheden die de antwoorden vormden. Door gebruik te maken van deze methoden zijn we in staat een breed overzicht te geven van redenen voor studievertraging en daarnaast kunnen er ook algemeen geldende uitspraken gedaan worden over studenten die langer studeren (Doorewaard & Verschuren, 2007: p. 172).

Meer dan 4000 studenten hebben de enquête vervolgens ingevuld. Er zijn maatregelen ingesteld om herhaald invullen te voorkomen en zo de meest betrouwbare data te verzamelen. Uiteindelijk bleek dat bijna 3500 enquêtes gebruikt konden worden. Allereerst vielen er enquêtes af omdat ze werden ingevuld door mensen die zichzelf aanmerkten als niet-studenten, ofwel mbo-scholieren ofwel mensen die niet (meer) studeren. Daarnaast was een deel van de enquêtes incompleet. Deze zijn ook niet meegenomen in de analyses. Voor de analyses zijn ongerichte hypotheses gebruikt en er is dus tweezijdig getoetst.

3.2 Representativiteit

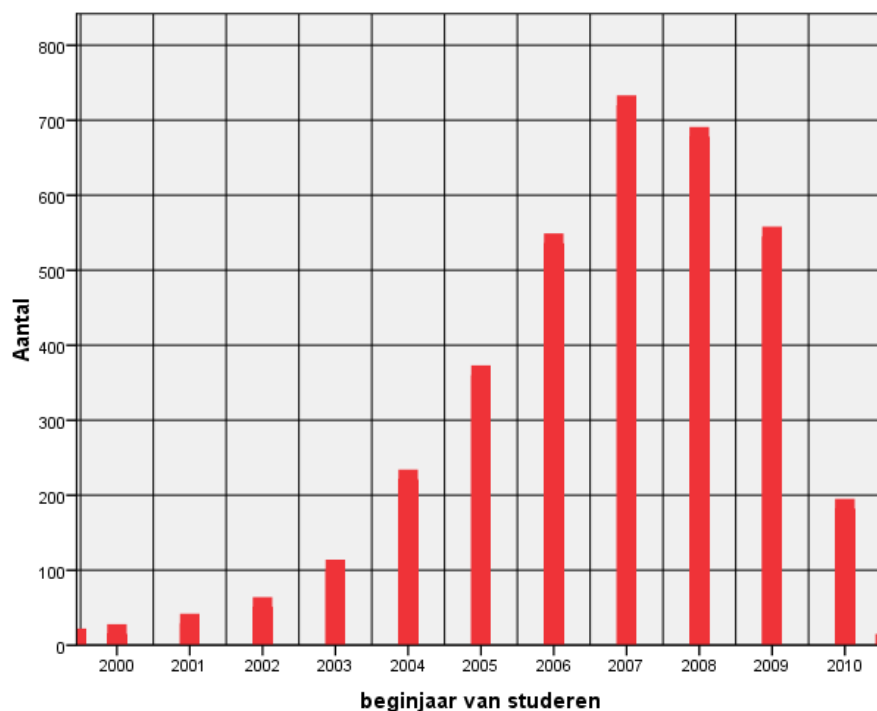
Variabele	Dataset Aantal	Percentage dataset	Percentage van HO:	CBS Aantal	Percentage CBS	Percentage CBS van HO:
Hoger onderwijs	3458			636 341		
Ingeschrevenen wo	2353	68%	wo	233 254	36,7%	wo
- Mannen	934	27%	39,7%	113 751	17,9%	48,7%
- Vrouwen	1419	41%	60,3%	119 503	18,8%	51,3%
Ingeschrevenen hbo	1105	32%	hbo	403 087	63,3%	hbo
- Mannen	407	11,7%	36,8%	192 144	30,1%	47,6%
- Vrouwen	698	20,3%	63,2%	210 943	33,2%	52,4%

Tabel 1: Verdeling over wo en hbo en geslacht

Het maken van een tabel om de representativiteit te meten voor studiecategorieën is erg lastig. Dit komt voornamelijk omdat verschillende instanties er verschillende categorieën op na houden. In dit onderzoek is gekozen om de categorieën van de website www.kiesiestudie.nl te gebruiken omdat, na deze getest te hebben tijdens proefenquêtees, die het beste de verschillende studierichtingen omvatte.

3.3 Beschrijving dataset

De dataset bestaat uit informatie over bijna 3500 studenten. Uit figuur 1 blijkt dat deze mensen flink verspreid zijn over de verschillende studiejaar. Dit is belangrijk voor de resultaten omdat hiermee aangetoond kan worden dat er niet enkel studenten in de dataset zitten die al afgestudeerd hadden moeten zijn en dat er ook weinig studenten in de dataset zitten die te kort studeren om al veel studievertraging opgelopen te kunnen hebben. In onderstaande figuur is de verdeling te zien. Het gaat hierbij om het jaar dat zij als eerste stonden ingeschreven voor een studie in het hoger onderwijs.

Figuur 1: Beginjaar van studeren

In tabel 2 t/m4 is af te lezen welk gedeelte van de respondenten lid is van een vereniging en uitwonend is. Van de studenten in de dataset is de meerderheid lid van een studievereniging en een minderheid is lid van een studentenvereniging. De meeste studenten uit de dataset zijn uitwonend en er is, net als in het hoger onderwijs, een meerderheid van vrouwen.

	Ben je lid van een studievereniging/ faculteitsvereniging/studentenbond?	
	Aantal	Percentage
Nee	1338	38,6
Ja	2128	61,4
Totaal	3466	100,0

Tabel 2: Aantal respondenten lid van een studievereniging

	Ben je lid van een studentenvereniging?	
	Aantal	Percentage
Nee	2277	65,7
Ja	1188	34,3
Totaal	3465	100,0

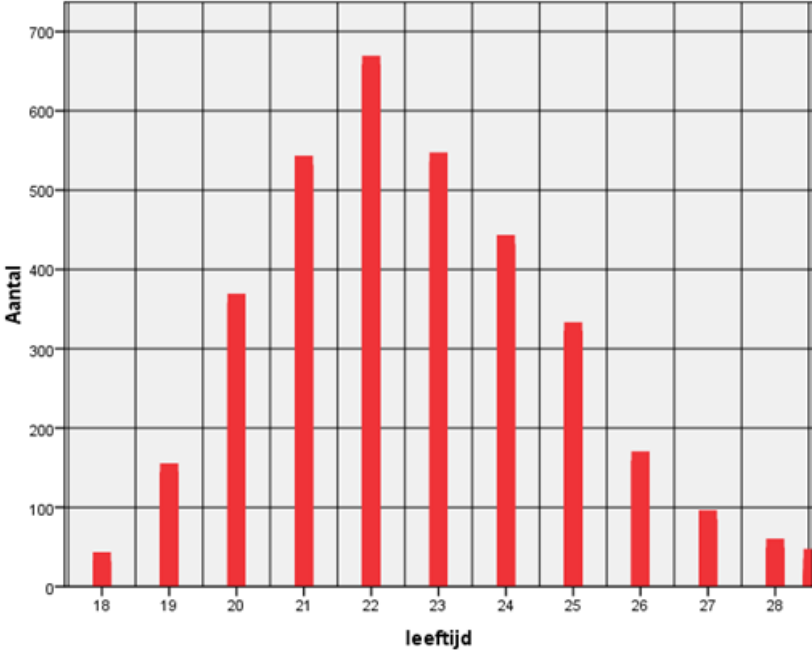
Tabel 3: Aantal respondenten lid van een studentenvereniging

	Ben je uitwonend?	
	Aantal	Percentage
Nee	831	24,0
Ja	2635	76,0
Totaal	3466	100

Tabel 4: Aantal respondenten uitwonend

De gemiddelde leeftijd van de respondenten is bijna 23 jaar. Dit lijkt hoog, ervan uitgaande dat men op 17- of 18-jarige leeftijd begint met studeren. Dit is echter bij lang niet alle

studenten het geval. Gezien het beginjaar van veel studenten in het hoger onderwijs is dit dus geen vreemd resultaat.

Figuur 2: Leeftijd van respondenten

4. Oorzaken van studievertraging

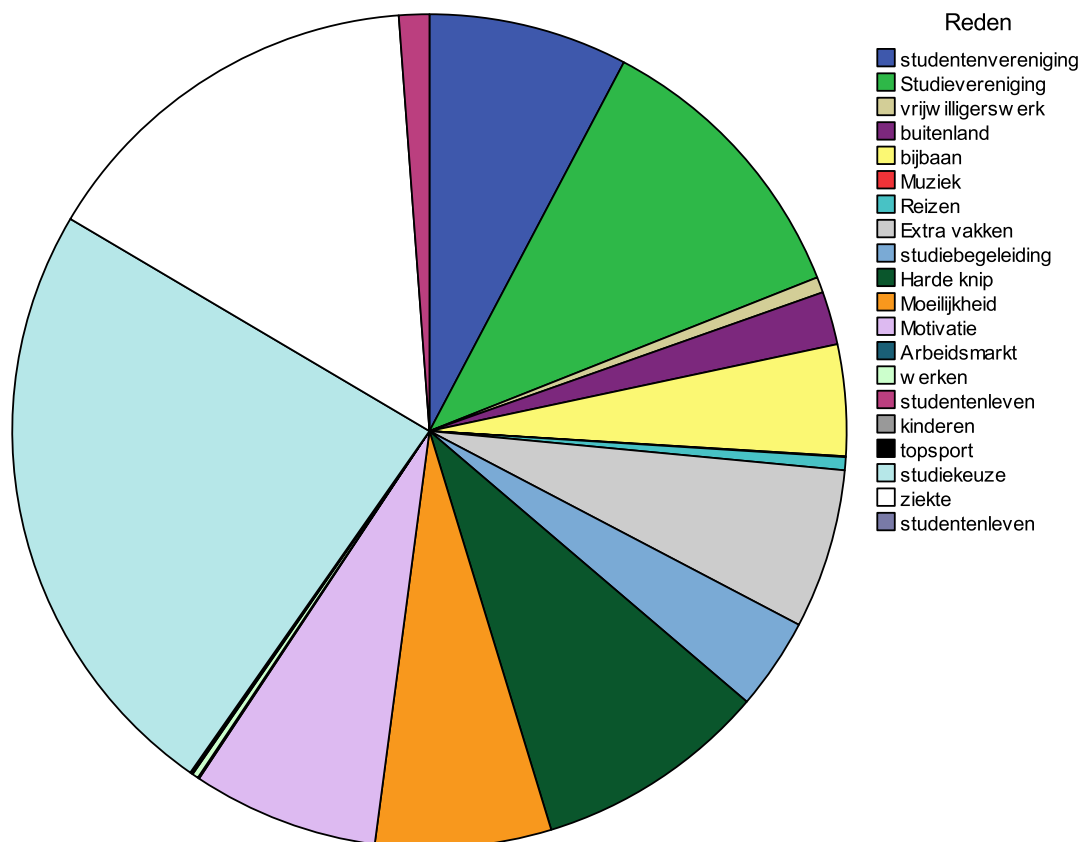
4.1 Inleiding

Zoals eerder aangegeven is er weinig bekend over de achterliggende redenen van studievertraging. Belangrijk om te vermelden is dat studievertraging zelden wordt veroorzaakt door één enkel aspect. In tabel 5 is te zien dat de meerderheid van de personen in de dataset, door meerdere omstandigheden studievertraging heeft opgelopen. Van de studenten geeft 21% aan dat er één reden is voor studievertraging, terwijl meer dan 37% van de studenten meer dan één reden heeft voor vertraging. De langstudeerdersboete voorziet in 1 jaar vertraging, maar met meer dan één reden voor vertraging is de kans groot dat de uitloop meer dan één jaar wordt.

Aantal redenen voor studievertraging	Aantal	Percentage van totaal	Cumulatief percentage
Geen vertraging	1437	41,5	41,5
1	741	21,4	62,8
2	534	15,4	78,2
3	350	10,1	88,3
4	201	5,8	94,1
5	97	2,8	96,9
6	54	1,6	98,5
Meer dan 7 redenen	52	1,5	100,0

Tabel 5: Aantal redenen voor vertraging

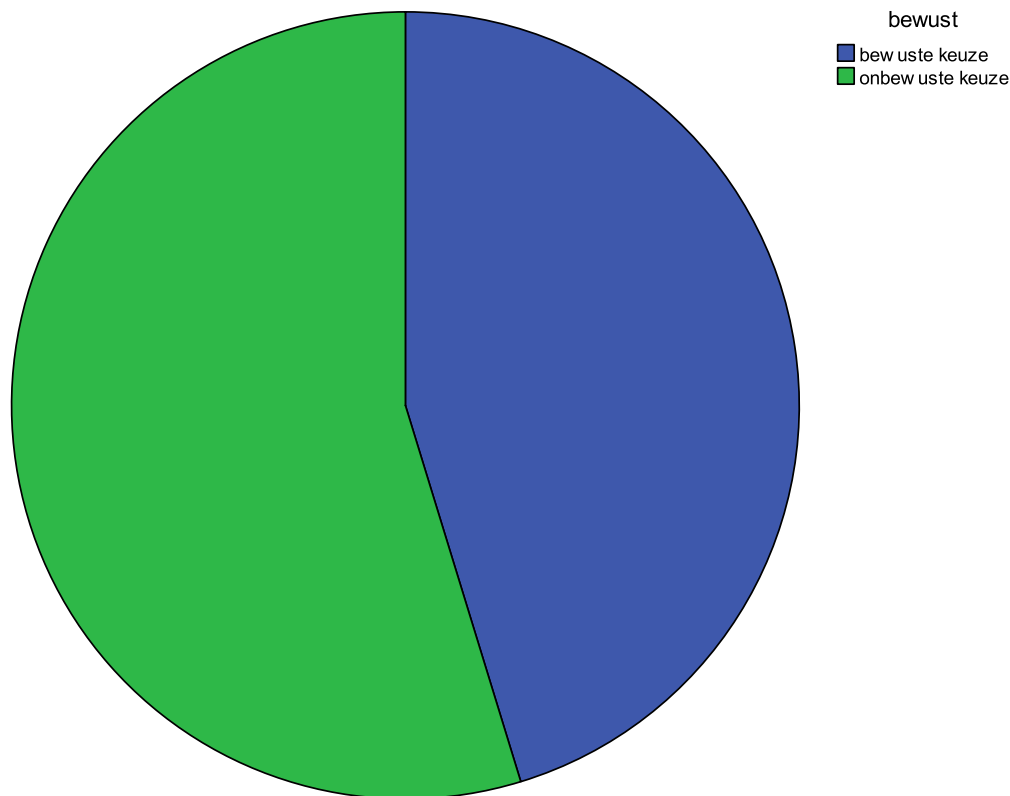
De meest voorkomende redenen van studievertraging staan in figuur 2 genoemd.

Figuur 2: Redenen voor studievertraging

4.1.1 Bewuste en onbewuste keuze

Grofweg zijn de redenen in te delen in twee categorieën: bewuste en onbewuste keuze. Onder vrijwillig keuze vallen de factoren: actief bij studentenvereniging, actief bij studievereniging, vrijwilligerswerk, studie in het buitenland, bijbaan, serieus bezig met muziek, reizen, extra vakken en stage, onzekere arbeidsmarkt, genieten van studentenleven, serieus in topsport en te jong om te werken. De onbewuste keuze zijn: studiebegeleiding, harde knip, moeilijkheid, motivatie, kinderen, studiekeuze en ziekte. De resultaten van deze verdeling zijn weergegeven in figuur 2. Het blijkt dat meer dan de helft (54,7%) aangeeft dat hun vertraging komt door onbewuste redenen.

Figuur 3: verdeling bewuste en onbewuste keuze

Deze onderverdeling is gemaakt, omdat de studievertraging door de categorie 'onvrijwillig' moeilijk te voorkomen is en het dus de vraag is of de 'langstudeerdersboete' hier invloed op kan hebben. Hier wordt verder op in gegaan in paragraaf 4.8.

4.1.2 Achtergrondkenmerken

Daarnaast is er ook gekeken naar de invloed van achtergrondkenmerken van personen zoals geslacht en instelling. Allereerst geslacht: uit een regressie-analyse blijkt dat mannen significant meer studievertraging hebben dan vrouwen ($B=4,156$, $t=9,323$, $p<0.01$). Gemiddeld heeft een vrouw 4 maanden minder studievertraging. Dit verband is in eerder onderzoek reeds aangetoond (Jansen, 2003; van den Berg, 2002).

Verder blijkt uit een regressie-analyse dat er een significant verband is tussen de soort opleiding en het verwachte aantal maanden vertraging. Hbo'ers verwachten gemiddeld 6 maanden minder studievertraging dan wo- studenten ($B=6,094$, $t=13,272$, $p<0.01$).

Een andere belangrijke voorspeller voor de hoeveelheid maanden studievertraging die studenten hebben, is de studierichting. Dit is te zien in tabel 6. Er is een groot verschil in gemiddeld aantal maanden studievertraging tussen de verschillende studierichtingen. Van 2237 studenten met studievertraging is het gemiddelde aantal maanden studievertraging 13,4.

Studierichting	Aantal studenten	Aantal studenten met studievertraging	Gemiddeld aantal maanden vertraging verwacht
Techniek	691	496 (71,8%) ⁺⁺⁺	16 ⁺⁺⁺¹
Informatica / Exact	289	197 (68,2%)	14
Recht / Bestuur	237	163 (68,6%)	15 ⁺⁺
Cultuur / Kunst	170	119 (70,0%)	16 ⁺
Aarde / Milieu	173	117 (67,6%)	11 ⁻⁻
Onderwijs / Opvoeding	245	130 (53,1%) ⁻⁻⁻	10 ⁻⁻
Taal / Communicatie	240	146 (60,8%)	13
Gedrag / Maatschappij	616	399 (64,8%)	14
Gezondheid	451	266 (59,0%) ⁻⁻	11 ⁻⁻⁻
Economie / Bedrijf	353	204 (57,8%) ⁻⁻	11 ⁻⁻⁻
Totaal	3465	2237 (64,6%)	13,4

Tabel 6: Verdeling van vertraging over verschillende studierichtingen

De redenen voor studievertraging zijn geclusterd in vijf onderdelen. Studiekeuze, factoren binnen de studie, factoren buiten de studie, toekomstperspectief en ziekte. Deze worden achtereenvolgens toegelicht in dit hoofdstuk.

4.2 Studiekeuze

Studiekeuze blijkt na ziekte de belangrijkste reden om studievertraging op te lopen. Bijna 25% van de langstudeerders geeft aan dat er studievertraging is opgelopen door een verkeerde studiekeuze. Uit een rapport van de LSVb (Voorliegen of voorlichting?, 2011) zal blijken dat het somber gesteld is met de voorlichting van universiteiten.

Het is echter speculeren op wat de verkeerde studiekeuze had veroorzaakt. Eerder onderzoek geeft aan dat *“meer dan een derde klachten heeft over de studiekeuze-informatie, voor een deel omdat ze zich onvoldoende georiënteerd hebben (42%) en deels omdat de informatie die ze hebben gekregen niet overeenstemde met de werkelijkheid”* (Wartenberg & Van den Broek, 2008) maar daar is in dit onderzoek verder niet specifiek op ingegaan.

Ondanks dat veel studenten al voor 1 februari besloten te stoppen met hun studie, levert deze vorm van studievertraging gemiddeld 12 maanden studievertraging op. Immers, wanneer een student op 30 september staat ingeschreven voor een opleiding in het hoger onderwijs en daarna besluit te stoppen, telt dit als een jaar studievertraging.

4.3 Factoren binnen de studie

Van alle verschillende studierichtingen blijkt dat studenten met een technische studie de meeste studievertraging hebben. Deze is significant meer dan het gemiddelde. Ook

¹ In dit onderzoek wordt gewerkt met de volgende legenda:

+ = Significant meer bij een p-waarde van .05

++ = Significant meer bij een p-waarde van .01

+++ = Significant meer bij een p-waarde van .001

- = Significant minder bij een p-waarde van .05

-- = Significant minder bij een p-waarde van .01

--- = Significant minder bij een p-waarde van .001

studenten recht/bestuur en kunst/cultuur hebben significant meer vertraging dan gemiddeld. Om te zien waardoor studievertraging binnen de studie veroorzaakt wordt, is er een vijftal factoren geoperationaliseerd. De effecten van deze factoren wordt hieronder beschreven en zo nodig verklaard. Er is bij de analyses steeds gebruik gemaakt van een independent samples t-test.

4.3.1 Motivatie

Bij vrijwel geen van de studiecategorieën lijkt er sprake te zijn van een significant verband tussen een gebrek aan motivatie en studievertraging. Uit eerder onderzoek bleek dat motivatie zorgt voor minder studievertraging (Eggens, 2011). Uit onze resultaten komt naar voren dat een verband tussen een gebrek aan motivatie en studievertraging niet significant is. Opvallenderwijs zijn de studierichtingen waar er wel een significant verband werd gevonden tussen een gebrek aan motivatie en studievertraging, de richtingen techniek en gezondheid, richtingen waar het aantal studie-uren erg hoog ligt. In totaal geven slechts 80 studenten (nog geen 4 procent van het aantal langstudeerders uit de dataset) aan dat dit een reden was voor studievertraging.

4.3.2 Harde knip

Er is slechts bij twee studierichtingen een significant verband te trekken tussen de harde knip en studievertraging. Het gaat hierbij om de studierichtingen techniek en onderwijs en opvoeding. Er is echter een logische verklaring waarom er minder sprake is van de harde knip bij andere studierichtingen. Studies als rechten en geneeskunde hebben vaak te maken met grote groepen studenten. Daardoor is het mogelijk om cursussen meer dan eenmaal per jaar aan te bieden. Dit kan studievertraging voorkomen, aangezien studenten dan niet een heel jaar hoeven te wachten op één cursus om deze in te halen. Studenten die door de harde knip tegen studievertraging aan liepen, hebben significant meer studievertraging, ongeveer 4 maanden, dan studenten die hier geen last van hebben².

4.3.3 Buitenland

Studenten die in het buitenland studeren hebben significant meer maanden studievertraging dan mensen die andere redenen hebben opgegeven. Gemiddeld hebben studenten die in het buitenland hebben gestudeerd 18 maanden vertraging, dit is echter wel vaak één van meerdere redenen. Per studierichting is er geen significant verband, behalve bij de richting recht/bestuur. De meeste studenten die in het buitenland studeren geven aan dat ze hierdoor studievertraging hebben opgelopen.

4.3.4 Extra vakken en stage

Van alle factoren binnen de studie waardoor studenten vertraging hebben opgelopen, lopen studenten die extra vakken volgen significant meer vertraging op dan gemiddeld. Dit is niet vreemd. Veel studenten geven aan dat ze bijvoorbeeld een stage doen. Als deze niet in het reguliere studieprogramma zit, leidt dit al snel tot een half jaar vertraging. Daarnaast kennen veel masterprogramma's ingangseisen. Omdat de mastervoorlichting meestal pas echt op gang komt voor derdejaars studenten, zou het voor kunnen komen dat studenten onvoldoende tijd hebben om de vereiste vakken binnen de nominale studieduur van de bachelor te halen.

Het verdwijnen van pre-masteropleidingen, die nu onder druk staan, zou ertoe kunnen leiden dat deze voorspeller van studievertraging in het vervolg een belangrijkere rol gaat spelen.

4.3.5 Studiebegeleiding

Van alle factoren binnen de studie is een gebrek aan studiebegeleiding de factor die de meeste vertraging oplevert. Een gebrek aan studiebegeleiding zorgt gemiddeld voor meer

² Belangrijk om mee te nemen is dat nog niet overal de harde knip is ingevoerd.

dan 20 maanden vertraging, al is een gebrek aan studiebegeleiding in veel gevallen niet de enige reden. Uit de commentaren van studenten blijkt dat het hier vaak gaat om hulp bij scripties: *“Mijn scriptiebegeleider ging zonder aankondiging opeens een half jaar met sabbatical!”*.

Uit eerder onderzoek is al meermaals het belang van goede studiebegeleiding aangetoond: *“Gebrek aan passende studiebegeleiding leidde bij zeven procent van hbo’ers en vijf procent van de wo’ers tot de beslissing de studie voortijdig te staken.”* (Wartenbergh & Van den Broek, 2008) Light (2001) benadrukt sterk het belang van goed, persoonlijk advies. Zo concludeert hij uit diepgaande interviews met vele honderden studenten: *“Good advising may be the single most underestimated characteristic of a successful college experience. Graduating seniors report that certain kinds of advising, often described as asking unexpected questions, were critical for their success.”* De resultaten van dit onderzoek geven aan dat studenten met een gebrekkige studiebegeleiding significant meer studievertraging hebben en onderstrepen hiermee het in eerder onderzoek gevonden belang van studiebegeleiding.

4.4 Factoren buiten de studie

Naast factoren binnen de studie is ervoor gekozen om ook factoren buiten de studie onder de loep te nemen. Een aantal factoren, muziek, topsport en kinderen, zijn niet meegenomen in de analyses omdat slechts een klein aantal studenten aangaf dat het door die redenen studievertraging had opgelopen. In de bijlage zijn de resultaten hiervoor echter wel te vinden. In vergelijking tot de factoren binnen de studie, konden de factoren buiten de studie wat uitgebreider worden onderzocht. In meerdere gevallen is er namelijk gevraagd naar bijvoorbeeld de hoeveelheid tijd (in het geval van vrijwilligerswerk en een bijbaan) die studenten in nevenactiviteiten staken, zodat er via een regressieanalyse gekeken kon worden of er een verband was.

4.4.1 Studentenvereniging

Dat een studentenvereniging reden is voor studievertraging wordt vaak als vanzelfsprekend gezien. Er is een significant verband tussen het lid zijn van een studentenvereniging en het hebben van studievertraging (0.001, $p < .001$). Deze studenten hebben echter niet significant meer studievertraging dan studenten met vertraging die geen lid zijn ($B = .957$, $t = 1.954$, $p > .05$). Van de studenten die lid zijn bij een studentenvereniging geeft 25% aan actief lid te zijn. Uit recent onderzoek van Eggen (2011) blijkt echter dat het sociale netwerk van een student een belangrijke voorspeller is van studievoortgang. Een groot sociaal netwerk kan studievertraging voorkomen. Een studentenvereniging kan hier, net als een studievereniging, een belangrijke rol in spelen.

4.5.2 Studievereniging of studentenbond

Net als bij een studentenvereniging heeft ook lidmaatschap van een studievereniging of een studentenbond een significant verband met het hebben van studievertraging ($\chi^2(1) = 54,476$, $p < .001$). Leden van een studievereniging hebben echter niet significant meer maanden studievertraging dan niet-leden van studieverenigingen. Daar staat echter tegenover dat er ook significant minder uitval is onder studenten die lid zijn bij een studievereniging ($B = -.286$, $p < .001$). Een zelfde effect werd eerder onderzocht door de Gruijter (2006) die concludeerde dat er bij studentenverenigingsleden minder uitval van de studie was.

Zowel een studie- als een studentenvereniging kan zorgen voor sociale integratie. Dit wordt gedefinieerd als *“de omvang en kwaliteit van de interacties met medestudenten en de instelling buiten de opleiding”* (Prins, 1997). Daarnaast leidt sociale integratie tot academische integratie wat onder andere de studieprestaties van een student omvat. Prins (1997) stelt: *“sociale integratie gaat vooraf aan academische integratie. Naarmate een student meer sociaal geïntegreerd is, neemt de academische integratie toe”*. Er zijn dus

sterke aanwijzingen om aan te nemen dat studie- en studentenverenigingen een positief effect hebben op de prestaties van studenten.

4.4.3 Vrijwilligerswerk

Studenten die vrijwilligerswerk³ doen, hebben significant meer studievertraging dan studenten die niet bezig zijn met vrijwilligerswerk. De hoeveelheid vrijwilligerswerk is, opvallend genoeg, niet van invloed. Studenten die vrijwilligerswerk doen hebben gemiddeld zo'n 20 maanden vertraging. Van de 785 studenten in de dataset die vrijwilligerswerk doen, heeft zo'n 67% vertraging opgelopen door (onder andere) vrijwilligerswerk.

4.4.4 Bijbaan

Er is een significant verband tussen het hebben van een bijbaan en studievertraging. Daarbij is het verband lineair, hoe meer iemand werkt, hoe meer studievertraging iemand gemiddeld heeft ($B=.266$, $t=6.651$, $p<.001$). 84% van de studenten uit de dataset heeft ooit een bijbaan gehad, gemiddeld van zo'n 11 uur per week. Van deze studenten geeft meer dan 65% aan dat deze bijbaan ervoor zorgde dat ze studievertraging opliepen. Deze studievertraging is significant hoger dan onder studenten die niet hebben gewerkt, namelijk bijna 21 maanden. Deze resultaten komen overeen met van den Berg (2002) die concludeerde dat meer dan 12 uur in de week werken naast de studie een negatief effect heeft op de studievoortgang. Oudvoorzitter van de onderwijsraad Fons van Wieringen zei in een afscheidsinterview in de volkskrant dan ook: *"al die bijbaantjes van studenten. Echt een ziekte!"* (Volkskrant, 27-12-10).

Er kan van studenten echter niet verwacht worden dat er minder gewerkt wordt in de toekomst. Gezien het feit dat de studiefinanciering voor masterstudenten onder druk staat en er ook plannen zijn om langstudeerders boetes te geven, is het niet te verwachten dat er in de toekomst minder gewerkt zal worden.

4.4.6 Studentenleven

Slechts 6% van de studenten geeft aan dat langer genieten van het studentenleven voor hen een reden was om studievertraging op te lopen. Deze studenten hebben gemiddeld ook de meeste vertraging, zo'n 22 maanden.

4.5 Ziekte

Liefst 22,8% van de studenten wijdt de studievertraging aan ziekte, wat het één van de belangrijkste determinanten van studievertraging maakt. Opvallend is dat het hier vaak gaat om psychische klachten zoals depressies, stress en druk. Of zoals een student zelf aangeeft: *"Ik heb doordat ik alles zo goed wilde halen, een bijna burn-out gehad"*. Gemiddeld hebben studenten die ziek zijn meer dan 4 maanden extra studievertraging in vergelijking met studenten die hier geen last van hebben gehad ($B=4,555$, $t=8,072$, $p<.001$).

Niet alleen het doen van een studie zorgt voor druk, ook komt er veel druk uit sociale verbanden. Sommige studenten voelen veel druk om *"alles uit het studentenleven te halen"*. Doordat deze studenten op alle fronten goed willen presteren, liggen gezondheidsklachten op de loer.

4.6 Hoe erg is studievertraging?

De vraag of studievertraging een keuze is, is moeilijk te beantwoorden. In de enquête werden studenten gevraagd om, op een schaal van 1 tot 5, aan te geven hoe erg zij het vonden dat ze studievertraging hadden opgelopen. De resultaten hiervan zijn te zien in tabel 7 en 8. Opvallend daarbij is het verschil dat is te zien tussen vertraging als bewuste en als onbewuste keuze. Een goed voorbeeld is ziekte als reden van studievertraging. Er vanuit

³ In de enquête is bij de vragen over vrijwilligerswerk expliciet aangegeven dat activiteiten bij studie- of studentenvereniging hier in dit onderzoek niet onder vallen.

gaande dat er geen studenten zijn die er bewust voor kiezen om ziek te worden, is te zien dat studenten die door ziekte studieovertraging hebben dit als erger beoordelen dan studenten met andere motieven voor studieovertraging. Ook een gebrek aan studiebegeleiding, de harde knip en een verkeerde studiekeuze leiden tot meer ontevredenheid met de overtraging. Voor studenten die door deze redenen studieovertraging hebben opgelopen, geldt dat zij dit significant als erger beoordelen.

Reden van studieovertraging	Aantal	“Ik vind het erg dat ik studieovertraging heb opgelopen” Met 1 (helemaal mee oneens) tot 5 (helemaal mee eens)
Studiebegeleiding	227	3,8062 ⁺⁺⁺
Harde knip	351	3,6496 ⁺⁺⁺
Moeilijkheid	300	3,4533 ⁺⁺⁺
Motivatie	299	3,5117 ⁺⁺⁺
Kinderen	26	4,0385 ⁺⁺
Studiekeuze	577	3,4801 ⁺⁺⁺
Ziekte	465	3,9376 ⁺⁺⁺
Totaal aantal vertrapde studenten	2022	3,1558

Tabel 7: Mate waarin onvrijwillige studieovertraging als erg wordt ervaren

Daarentegen zijn er ook studenten die bewust voor studieovertraging lijken te kiezen. Studenten die studieovertraging als significant minder erg bestempelen hebben bijvoorbeeld gekozen om extra vakken te doen, actief te worden bij een studie- of studentenvereniging of aan topsport te doen. Ook studenten die zichzelf te jong voelden om al te gaan werken, bestempelen studieovertraging als minder erg.

Reden van studieovertraging	Aantal	“Ik vind het erg dat ik studieovertraging heb opgelopen” Met 1 (helemaal mee oneens) tot 5 (helemaal mee eens)
Studentenvereniging	330	2,4121 ⁻⁻⁻
Studieclub	396	2,4369 ⁻⁻⁻
Topsport	27	2,4074 ⁻
Te jong om te werken	58	2,4483 ⁻⁻⁻
Studentenleven	126	2,5556 ⁻⁻⁻
Reizen	84	2,5714 ⁻⁻⁻
Extra vakken	292	2,6438 ⁻⁻⁻
Totaal aantal vertrapde studenten	2022	3,1558

Tabel 8: Mate waarin vrijwillige studieovertraging als erg wordt ervaren

Een belangrijke conclusie die hieruit getrokken kan worden is dat studieovertraging zeker niet in alle gevallen een keuze is. De meeste studenten die studieovertraging hebben, kozen hier niet voor en bestempelen studieovertraging als vervelend.

4.7 Wil men studieovertraging voorkomen?

Een interessante vraag is of studenten studievertraging wel willen voorkomen. De antwoorden van de respondenten zijn verwerkt in tabellen 9 en 10. Op deze vraag werd verschillend geantwoord. Allereerst zijn er studenten die aangaven dat ze studievertraging graag hadden willen voorkomen. Net als bij de vraag of studievertraging wordt gezien als iets vervelends, geven hier exact dezelfde categorieën studenten aan dat ze hun studievertraging hadden willen voorkomen.

Reden van studievertraging	Aantal	“Ik had studievertraging willen voorkomen” Met 1 (helemaal mee oneens) tot 5 (helemaal mee eens)
Studiebegeleiding	234	4,1795 ⁺⁺⁺
Harde knip	364	4,1648 ⁺⁺⁺
Moeilijkheid	315	3,9968 ⁺⁺⁺
Motivatie	291	4,0000 ⁺⁺⁺
Kinderen	26	4,3462 ⁺
Studiekeuze	592	4,0726 ⁺⁺⁺
Ziekte	478	4,2615 ⁺⁺⁺
Totaal aantal vertrapte studenten	2023	3,7113

Tabel 9: Mate waarin onvrijwillige studievertraging had willen voorkomen

De studenten die hun studievertraging niet ten koste van alles zouden willen voorkomen, hebben voornamelijk zelf gekozen voor hun studievertraging. Desalniettemin lijkt studievertraging voor hen ook niet een volledig bewuste keus gezien het feit dat de scores die zij geven erop duiden dat ze hun studievertraging liever wel dan niet hadden willen voorkomen. Dit gevoel is echter een stuk minder sterk dan bij de studenten die tot studievertraging werden gedwongen.

Reden van studievertraging	Aantal	“Ik had studievertraging willen voorkomen” Met 1 (helemaal mee oneens) tot 5 (helemaal mee eens)
Studentenvereniging	322	2,9472 ⁻⁻⁻
Studieclub	383	3,0261 ⁻⁻⁻
Te jong om te werken	58	3,1207 ⁻⁻
Studentenleven	122	3,3361 ⁻⁻
Reizen	81	3,0741 ⁻⁻⁻
Extra vakken	292	3,2500 ⁻⁻⁻
Vrijwilligerswerk	88	3,5227 ⁻
Totaal aantal vertrapte studenten	2023	3,7113

Tabel 10: Mate waarin vrijwillige studievertraging had willen voorkomen

4.8 De effecten van de langstudeerdersboete

Om te kijken hoe studenten aankijken tegen het effect van de langstudeerdersboete, is ervoor gekozen om studenten die daar goedkeuring voor gaven, stellingen voor te leggen over de maatregelen. De maatregelen van het kabinet werden eerst kort ingeleid waarna er bij 4 stellingen op een schaal van 1 tot 5 kon worden gereageerd. De stellingen staan in de volgende subparagrafen genoemd. Belangrijk om te weten is dat er bij de eerste stelling en bij de derde stelling gekeken is naar een verband tussen motieven voor studievertraging en de mening over de maatregelen. Bij alle vier de stellingen is het verband tussen studierichting en de mening over de kabinetsmaatregelen bekeken.

4.8.1 “De maatregelen van het kabinet hadden ervoor kunnen zorgen dat ik sneller zou studeren”

Bij geen van de studierichtingen wordt aangegeven dat de kabinetsmaatregelen sneller studeren in de hand zouden werken. Slechts bij technische studies, de studierichting waarin studenten gemiddeld het meest vertraagd zijn, scoort men significant hoger op deze stelling in vergelijking met het gemiddelde. Het gaat hier echter wel om een hypothetische kwestie. Met andere woorden, studenten met een technische studie scoren significant hoger op een schaal van 1 (helemaal niet mee eens) tot 5 (helemaal mee eens) als het gaat om sneller studeren door de kabinetsmaatregelen, maar blijven desalniettemin aan de onderkant van de schaal. Voor geen van de studierichtingen geven studenten aldus aan dat ze sneller gaan studeren van de maatregelen.

Bij de factoren voor studievertraging, zoals ziekte en een verkeerde studiekeuze, is eenzelfde patroon te zien. Bij geen van de redenen voor studievertraging wordt er boven de 3 gescoord, wat betekent dat bij geen van de factoren die zorgen voor studievertraging sneller gestudeerd zou worden als de langstudeerdersboete van kracht was. De gemiddelde score op deze variabele is significant lager dan 3.

“De maatregelen van het kabinet hadden ervoor kunnen zorgen dat ik sneller zou studeren”				
			Aantal	Percentage
1,00	Helemaal oneens	mee	1710	54,1
2,00	Gedeeltelijk oneens	mee	551	17,4
3,00	Niet mee eens/ mee oneens	Niet	357	11,3
4,00	Gedeeltelijk eens	mee	456	14,4
5,00	Helemaal mee eens		84	2,7
Totaal			3158	100,0

Tabel 11: Mate waarin maatregelen voor snellere studievoortgang hadden gezorgd

Deze resultaten zijn ook niet in overeenstemming met de resultaten van bijvoorbeeld stichting OER (2011) die concludeerde dat “25 procent van de studenten aangeeft sneller te gaan studeren”. Het percentage studenten dat sneller had kunnen studeren is slechts 17,1% maar niet significant, zoals af te leiden uit tabel 11.

4.8.2 “Ik had mijn studietijd anders ingericht als deze maatregelen al eerder van kracht waren”

“Ik had mijn studietijd anders ingericht als deze maatregelen al eerder van kracht waren”				
			Aantal	Percentage
1,00	Helemaal oneens	mee	823	26,1
2,00	Gedeeltelijk oneens	mee	442	14,0
3,00	Niet mee eens/ mee oneens	Niet	329	10,4
4,00	Gedeeltelijk eens	mee	896	28,4
5,00	Helemaal mee eens		667	21,1
Totaal			3157	100,0

Tabel 12: Mate waarin maatregelen voor andere keuzes in studie hadden gezorgd

Uit de tabel blijkt dat het antwoord op deze vraag zeer verdeeld is gereageerd. Bij deze variabele is er wederom slechts een positief significant verband te vinden met studenten met een technische studie. Technische studenten scoren significant hoger op deze maat. Bij de andere richtingen is er geen sprake van een significant verband. Iets minder dan de helft van de studenten geeft aan dat het de studietijd anders had ingericht. Zoals te zien in de volgende subparagraaf geeft een groot aantal studenten aan dat hij minder activiteiten naast de studie was gaan doen, een voorbeeld van een veranderende studie-inrichting.

4.8.3 “Ik had minder activiteiten naast mijn studie gedaan als deze maatregelen al eerder van kracht waren”

“Ik had minder activiteiten naast mijn studie gedaan als deze maatregelen al eerder van kracht waren”			Aantal	Percentage
1,00	Helemaal oneens	mee	824	26,1
2,00	Gedeeltelijk oneens	mee	417	13,2
3,00	Niet mee eens/ Niet mee oneens		341	10,8
4,00	Gedeeltelijk eens	mee	785	24,9
5,00	Helemaal mee eens		790	25,0
Totaal			3157	100,0

Tabel 13: Mate waarin maatregelen voor minder activiteit naast studie hadden gezorgd

Ook voor deze stelling is er geprobeerd om een verband te trekken tussen motieven voor studievertraging en de maatregelen van het kabinet. Tabel 13 geeft de antwoorden van de respondenten weer op de vraag: ‘ik had minder activiteiten naast mijn studie gedaan als deze maatregelen al eerder van kracht waren’. Vrijwel zonder uitzondering is er een significant verband tussen de motieven voor studievertraging en minder activiteiten naast de studie doen. Slechts bij ziekte en studiebegeleiding is er geen significant verband. Studenten die om een andere reden studievertraging hebben, scoren gemiddeld significant hoger op deze schaal wat betekent dat studenten waarschijnlijk minder activiteiten naast hun studie zullen ontplooiën. Dit geldt niet alleen voor besturen en commissies bij studentenverenigingen of studieverenigingen maar ook voor bijvoorbeeld studenten die extra vakken volgen of naar het buitenland gaan.

Voor studie- en studentenverenigingen kunnen de langstudeerdersmaatregelen aldus een grote slag betekenen. Aangezien veel studenten aangeven minder activiteiten naast de studie te doen wanneer de maatregelen van kracht zijn, is er waarschijnlijk minder aanwas voor besturen en commissies. Dat de maatregelen nu al gevoeld worden, blijkt uit een interview op het digitale U-blad (DUB) van de Universiteit Utrecht met studentbestuurders. Daarin wordt gesteld dat er nu al commissieleden afhaken omdat ze bang zijn voor de boetes (“Er zijn al leden van commissies opgestapt”, 28-02-11 via www.dub.uu.nl). Dit kan een grote klap zijn voor het studentenleven, aangezien er een significant verband is tussen het lid zijn van een studievereniging of studentenvereniging en niet stoppen met de studie. Ook zaken als buitenland en extra vakken zullen waarschijnlijk minder snel plaatsvinden.

4.8.3 “Ik was een andere studie gaan doen als deze regels al eerder van kracht waren”

“Ik was een andere studie gaan doen als deze regels al eerder van kracht waren”			Aantal	Percentage
1,00	Helemaal oneens	mee	1630	51,6
2,00	Gedeeltelijk oneens	mee	463	14,7
3,00	Niet mee eens/ mee oneens	Niet	400	12,7
4,00	Gedeeltelijk eens	mee	420	13,3
5,00	Helemaal eens	mee eens	243	7,7
Totaal			3156	100,0

Tabel 14: Mate waarin maatregelen voor een andere studiekeuze hadden gezorgd

Er is bij geen enkele studierichting een verband te vinden tussen het invoeren van de maatregelen en het doen van een andere studie. De meeste studenten geven dan ook aan dat ze geen andere studie hadden gekozen als de maatregelen al van kracht waren, zoals blijkt uit tabel 14.

5. Conclusie

Het merendeel van de studenten in de dataset heeft meer dan de nominale studieduur nodig om af te studeren. Gemiddeld hebben studenten zo'n 13 maanden studievertraging. Per studierichting zit hier verschil in, waarbij technische studies de belangrijkste uitschieters zijn.

Over de redenen van studievertraging is voorheen slechts gespeculeerd. Met grote zekerheid kan gesteld worden dat de belangrijkste redenen van studievertraging echter geen keuzes zijn geweest van studenten. Ziekte en een verkeerde studiekeuze zijn overduidelijk de belangrijkste determinanten van studievertraging en zullen door de kabinetsmaatregelen niet worden voorkomen.

Door onderscheid te maken tussen ogenschijnlijk bewuste en onbewuste studievertraging kon er ook goed worden ingegaan op de vraag of studenten studievertraging vervelend vonden. Uit de resultaten blijkt dat studenten die niet zelf kozen voor studievertraging, het vervelend vinden dat ze studievertraging hebben opgelopen en dat zij deze vertraging liever hadden voorkomen.

Hoewel de langstudeerdersboete op dit moment nog slechts een plan is, kan deze maatregel grote gevolgen hebben voor het studentenleven. Vele studenten geven aan dat zij zich minder naast hun studie zouden ontplooiën. Sneller studeren zouden ze echter ook niet door de maatregelen van het kabinet. Dit onderzoek wil graag extra de waarde van studentenorganisaties zoals studenten- en studieverenigingen benadrukken. Deze kunnen ervoor zorgen dat studenten minder snel uitval hebben en dat studenten een sociaal vangnet hebben wanneer zij in de problemen raken. Gezien het feit dat veel studenten aangeven dat zij minder activiteiten naast hun studie zouden gaan doen als de maatregelen van kracht zijn, kan het goed voorkomen dat studentenorganisaties moeilijkheden krijgen bij het vullen van besturen en commissies waardoor zij hun taak als intermediaire groepering niet goed kunnen uitvoeren.

In het licht van extra activiteiten naast de studie wil de LSVb graag benadrukken dat het voor de hele Nederlandse samenleving van belang is dat er goed opgeleide studenten komen. Dit zijn echter niet alleen studenten die hun vakken hebben gehaald en nominaal afstuderen, maar ook de studenten die iets extra's hebben gedaan. De maatregelen bieden weliswaar mogelijkheden hiertoe maar die zijn zeer beperkt en de maatregelen zorgen dan ook wel voor een rem op het ontplooiën van activiteiten. Een verkeerde studiekeuze kan immers al betekenen dat je als student geen bestuursjaar meer kunt doen zonder extra veel te betalen.

6. Discussie

Dit onderzoek geeft een goed beeld van de redenen voor studievertraging. Echter zijn de redenen niet allemaal geheel verklaard. Vooral de onvrijwillige vertraging door ziekte is een onbekend terrein. Het is opvallend dat bijna een kwart van de respondenten ziekte aangeeft als één van de redenen van vertraging. De LSVb is voornemens hier verder onderzoek naar te doen.

Daarnaast is het de vraag hoe onwenselijk, naast de te riskeren boete voor het langstuderen, studievertraging nu precies is. Is het het niet waard om wat vertraging op te lopen als hier ervaring door een bestuurstaak tegenover staat? Is je CV minder waard als je door een stage wat maanden langer hebt gestudeerd, of ben je juist aantrekkelijker op de arbeidsmarkt? Ook hiernaar wil de LSVb dieper op ingaan in een volgend onderzoek.

Tenslotte was een opvallende conclusie dat verkeerde studiekeuze een belangrijke reden is voor vertraging. Naar ons idee is hier nog een slag te maken. De studiekeuze is een complex onderwerp, maar wel een oorzaak van studievertraging waar nog veel winst te behalen valt door de kans op een verkeerde keuze zo klein mogelijk te maken.

Literatuur

“Al die bijbaantjes van studenten. Echt een ziekte!” Interview met Fons van Wieringen. 27-12-10 in de Volkskrant

Berg, M. van den (2002) *Studeren? (G)een punt! Een kwantitatieve studie naar de voortgang in het Nederlandse wetenschappelijk onderwijs in de periode 1996-2000*. Proefschrift. Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam

Doorewaard, H. & Verschuren, P. (2007). *Het ontwerpen van een onderzoek*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers

Eggen, L. (2011). *The student X-Factor. Social and psychological determinants of students attainment in higher education*. Proefschrift, Rijksuniversiteit Groningen⁴

Gruijter, D.N.M. de (2006). *Over verenigingslidmaatschap en studiesucces*. Leiden: ICLON

Light, R.J. (2001). *Making the Most of College: Students speak their minds*. Cambridge (Massachusetts): Harvard University Press.

Prins, J. (1997). *Studieuitval in het Wetenschappelijk Onderwijs*. Nijmegen: IOWO

Stichting OER (2011). *Studievertraging: een bewuste keuze?* Utrecht

Vocht, A. de (2008). *Basishandboek SPSS 16 voor Windows*. Utrecht: Bijleveld Press

Wartenbergh, F. & Van den Broek, A. (2008). *Studieuitval in het hoger onderwijs: Achtergrond en oorzaken*. Onderzoek in opdracht van het ministerie van OCW. Nijmegen: ResearchNed

⁴ Omdat het onderzoek nog niet is gepubliceerd, is gebruik gemaakt van een samenvatting via de website van de Rijksuniversiteit Groningen.

Bijlage I: Enquête

Onderzoek naar studievertraging

Deze enquête is onderdeel van een onderzoek naar studievertraging onder studenten in het hoger onderwijs in Nederland.

Beste student,

Hartelijk dank dat je wil deelnemen aan deze enquête. Door middel van deze enquête wil de Landelijke Studenten Vakbond inzicht krijgen in de redenen van studievertraging. Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 5 minuten.

Er zijn 52 vragen in deze vragenlijst

Vraag vooraf

Met deze vraag bepalen we of je in de doelgroep valt voor dit onderzoek.

1 [1]Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel? *

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Universiteit
- Hogeschool
- Middelbaar Beroeps Onderwijs
- Ik studeer niet

Vragen over de onderwijsinstelling

2 [2aa]In welk jaar ben je begonnen met studeren? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Universiteit' of 'Hogeschool' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

Vul hier het jaar in dat je voor het eerst stond ingeschreven voor een studie in het hoger onderwijs (hbo of universiteit).

3 [2a]In welk jaar ben je begonnen met je huidige studie? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

N.B. Je eerste master aan de universiteit wordt in dit onderzoek gezien als onderdeel van je eerste studie. Vul in dat geval dus in in welk jaar je met de bachelor begon, voorafgaand aan de master.

N.B.2 Volg je een pre- master na een hbo opleiding dan wordt dat in dit onderzoek gezien als tweede studie. De master die volgt op een pre- master wordt ook gezien als tweede studie.

Vul in dat geval dus in in welk jaar je met de pre- master begon, voorafgaand aan de master.

4 [2b]Is dit je eerste studie aan de universiteit of hogeschool? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
- Nee

N.B. Volg je een pre- master na een hbo opleiding dan wordt dat in dit onderzoek gezien als tweede studie. De master die volgt op een pre- master wordt ook gezien als tweede studie (kies hier voor "nee").

N.B. Heb je een bachelor op de universiteit afgerond en ben je bezig met je eerste master op de universiteit, dan zien we dat in dit onderzoek als eerste studie (kies hier voor "ja").

5 [2c]Mijn huidige studie is... *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- hbo - bachelor
- hbo - master
- wo - bachelor
- wo - eenjarige master
- wo - tweejarige master
- wo - driejarige master
- pre-master/schakeljaar
- Anders

6 [2d]Onder welke categorie vind jij dat je studie valt? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'hbo - bachelor' of 'hbo - master' op vraag '5 [2c]' (Mijn huidige studie is...) en Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Techniek
- Informatica / Exact
- Recht / Bestuur
- Cultuur / Kunst
- Aarde / Milieu
- Onderwijs / Opvoeding
- Taal / Communicatie
- Gedrag / Maatschappij
- Gezondheid
- Economie / Bedrijf

Als je twee studies doet, vul dan de studie in waarmee je als eerste bent begonnen.

7 [2e] Onder welke categorie vind je dat je studie valt? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'wo - bachelor' of 'wo - eenjarige master' of 'wo - tweejarige master' of 'wo - driejarige master' of 'pre-master/schakeljaar' op vraag '5 [2c]' (Mijn huidige studie is...) en Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Techniek
- Informatica / Exact
- Recht / Bestuur
- Cultuur / Kunst
- Aarde / Milieu
- Onderwijs / Opvoeding

- Taal / Communicatie
- Gedrag / Maatschappij
- Gezondheid
- Economie / Bedrijf

Als je twee studies doet, vul dan de studie in waarmee je het eerst bent begonnen.
8 [2f]In welke stad studeer je op dit moment?

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

9 [2g]Doe je twee studies tegelijkertijd?

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
- Nee

10 [2j]Onder welke categorie vind je dat jouw studie valt? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '9 [2g]' (Doe je twee studies tegelijkertijd?) en Is 'Universiteit' of 'Hogeschool' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Techniek
- Informatica / Exact
- Recht / Bestuur
- Cultuur / Kunst
- Aarde / Milieu
- Onderwijs / Opvoeding
- Taal / Communicatie
- Gedrag / Maatschappij
- Gezondheid
- Economie / Bedrijf

Vul hierbij in onder welke categorie je tweede studie valt.

11 [2i] Heb je al eerder een opleiding op de universiteit of hogeschool afgerond?

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
- Nee

N.B. Volg je een pre- master na een hbo opleiding dan wordt dat in dit onderzoek gezien als tweede studie. De master die volgt op een pre- master wordt ook gezien als tweede studie. (kies hier voor "ja")

N.B. 2 Heb je een bachelor op de universiteit afgerond en ben je bezig met je eerste master op de universiteit, dan zien we dat in dit onderzoek als eerste studie (kies hier voor "Nee").

12 [2j2] Aan wat voor onderwijsinstelling studeerde je eerder? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '11 [2i]' (Heb je al eerder een opleiding op de universiteit of hogeschool afgerond?) en Is 'Universiteit' of 'Hogeschool' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- hbo - bachelor
- hbo - master
- wo - bachelor
- wo - eenjarige master
- wo - tweejarige master
- wo - driejarige master
- pre-master/schakeljaar
- Anders

13 [2k] Onder welke categorie vind je dat je studie valt? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '11 [2i]' (Heb je al eerder een opleiding op de universiteit of hogeschool afgerond?) en Is 'Universiteit' of 'Hogeschool' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Techniek
- Informatica / Exact
- Recht / Bestuur
- Cultuur / Kunst
- Aarde / Milieu
- Onderwijs / Opvoeding
- Taal / Communicatie
- Gedrag / Maatschappij
- Gezondheid
- Economie / Bedrijf

Geef hierbij aan in welke categorie de studie valt die je eerder afgerond hebt.

14 [2ia] In welk jaar heb je jouw eerste studie afgerond? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '11 [2i]' (Heb je al eerder een opleiding op de universiteit of hogeschool afgerond?) en Is 'Universiteit' of 'Hogeschool' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

Algemene vragen

De volgende vragen zijn algemene vragen over jou.

15 [3] In welk jaar ben je geboren?

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

16 [4] Wat is je geslacht?

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Vrouwelijk
- Mannelijk

17 [5] Ben je uitwonend? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
- Nee

18 [5a] Welk diploma heb je op de middelbare school behaald? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Universiteit' of 'Hogeschool' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Praktijk Onderwijs
- VMBO
- HAVO
- VWO
- Geen diploma
- Anders

19 [5aa] Welk profiel heb je op de middelbare school gedaan? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Universiteit' of 'Hogeschool' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?) *en* Is 'HAVO' of 'VWO' op vraag '18 [5a]' (Welk diploma heb je op de middelbare school behaald?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Cultuur en Maatschappij
- Economie en Maatschappij
- Natuur en Gezondheid
- Natuur en Techniek
- Anders

Activiteiten naast je studie

De volgende vragen gaan over activiteiten die jij onderneemt naast je studie.

20 [6a] Heb je studievertraging opgelopen? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
- Nee

Studievertraging zou opgelopen kunnen worden door: een verkeerde studiekeuze, ziekte, activiteiten naast je studie.

N.B. Wanneer je na 30 september bent ingeschreven voor een studie in het hoger onderwijs, telt dit mee als één jaar studie. Besluit je dus op 31 januari te stoppen met je studie, dan telt dit als 12 maanden studievertraging.

21 [6] Hoeveel studievertraging in maanden heb je in totaal opgelopen? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?) *en* Is 'Ja' op vraag '20 [6a]' (Heb je studievertraging opgelopen?)

Vul uw antwoord hier in:

Geef het aantal maanden studievertraging dat je hebt opgelopen.

22 [7] Hoeveel studievertraging in maanden denk je in totaal op te lopen? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

Geef het aantal maanden studievertraging dat je hebt opgelopen.

23 [8a] Ben je lid van een studentenvereniging? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

Ja

Nee

Hieronder verstaan wij gezelligheidsverenigingen, studentensportverenigingen en internationale studentenverenigingen (maar niet studieverenigingen of faculteitsverenigingen)

24 [8b] Ben of was je actief lid van een studentenvereniging? (Zit of zat je in een commissie of bestuur) *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '23 [8a]' (Ben je lid van een studentenvereniging?) *en* Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Selecteer alles wat voldoet

Ja, ik doe een bestuursjaar of heb een bestuursjaar gedaan

Ja, ik ben actief in commissies of anderszins binnen de vereniging

Nee

25 [8c] Heb je vertraging van je studie door een bestuursjaar of omvangrijke activiteiten bij je studentenvereniging? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '23 [8a]' (Ben je lid van een studentenvereniging?) *en* Is 'Ja, ik doe een bestuursjaar of heb een bestuursjaar gedaan' of 'Ja, ik ben actief in commissies of anderszins binnen de vereniging' op vraag '24 [8b]' (Ben of was je actief lid van een studentenvereniging? (Zit of zat je in een commissie of bestuur)) *en* Is 'Hogeschool' of

'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?) en Is 'Ja' op vraag '20 [6a]' (Heb je studievertraging opgelopen?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
 Nee

26 [8d]Hoeveel studievertraging in maanden heb je opgelopen door de activiteiten bij je studentenvereniging? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '25 [8c]' (Heb je vertraging van je studie door een bestuursjaar of omvangrijke activiteiten bij je studentenvereniging?) en Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

Geef je studievertraging weer in aantal maanden studievertraging.

27 [9]Ben je lid van een studievereniging/ faculteitsvereniging/studentenbond? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
 Nee

28 [9b]

Ben je actief lid van je studievereniging/ faculteitsvereniging/ studentenbond? (zit je in commissies of besturen of ben je actief in de medezeggenschap)

*

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '27 [9]' (Ben je lid van een studievereniging/ faculteitsvereniging/studentenbond?) en Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Selecteer alles wat voldoet

- Ja, ik doe een bestuursjaar of heb een bestuursjaar gedaan
 Ja, ik ben of was actief in commissies, medezeggenschap en/of anderszins binnen de vereniging
 Nee

29 [9c]Heb je vertraging van je studie door een bestuursjaar of omvangrijke activiteiten bij je studievereniging/ faculteitsvereniging/ studentenbond? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja, ik doe een bestuursjaar of heb een bestuursjaar gedaan' of 'Ja, ik ben of was actief in commissies, medezeggenschap en/of anderszins binnen de vereniging' op vraag '28 [9b]' (Ben je actief lid van je studievereniging/ faculteitsvereniging/ studentenbond? (zit je in commissies of besturen of ben je actief in de medezeggenschap)) en Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?) en Is 'Ja' op vraag '20 [6a]' (Heb je studievertraging opgelopen?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
 Nee

30 [9d] Hoeveel studievertraging in maanden heb je opgelopen door de activiteiten bij je studievereniging/ faculteitsvereniging/ studentenbond?*

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '29 [9c]' (Heb je vertraging van je studie door een bestuursjaar of omvangrijke activiteiten bij je studievereniging/ faculteitsvereniging/ studentenbond?) en Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

Geef de studievertraging weer in aantal maanden studievertraging

31 [10a] Doe je vrijwilligerswerk? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

Ja

Nee

Hiermee worden niet bedoeld commissies of besturen bij studentenverenigingen, studentensportverenigingen en/of studie/faculteitsverenigingen.

32 [10b] Hoeveel tijd ben je gemiddeld kwijt aan vrijwilligerswerk per week?*

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '31 [10a]' (Doe je vrijwilligerswerk?) en Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

Geef de tijd weer in gemiddelde aantal uren per week

33 [10c] Heb je studievertraging opgelopen door het doen van vrijwilligerswerk? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '31 [10a]' (Doe je vrijwilligerswerk?) en Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?) en Is 'Ja' op vraag '20 [6a]' (Heb je studievertraging opgelopen?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

Ja

Nee

34 [10d] Hoeveel studievertraging in maanden heb je opgelopen door het doen van vrijwilligerswerk?*

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '33 [10c]' (Heb je studievertraging opgelopen door het doen van vrijwilligerswerk?) en Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

Geef de studievertraging weer in aantal maanden studievertraging

35 [11a] Heb je tijdens je studie in het buitenland gestudeerd? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
 Nee

36 [11b] Hoeveel maanden heb je in totaal in het buitenland gestudeerd? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '35 [11a]' (Heb je tijdens je studie in het buitenland gestudeerd?) en Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

37 [11c] Heb je door in het buitenland te studeren, studievertraging opgelopen? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '35 [11a]' (Heb je tijdens je studie in het buitenland gestudeerd?) en Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?) en Is 'Ja' op vraag '20 [6a]' (Heb je studievertraging opgelopen?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
 Nee

38 [11d] Hoeveel studievertraging in maanden heb je opgelopen door het studeren in het buitenland?*

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '37 [11c]' (Heb je door in het buitenland te studeren, studievertraging opgelopen?) en Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

Geef de studievertraging weer in aantal maanden studievertraging

39 [12a] Heb je een bijbaantje? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
 Nee

40 [12a2] Heb je een bijbaantje gehad tijdens je studie? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Nee' op vraag '39 [12a]' (Heb je een bijbaantje?) en Is 'Universiteit' of 'Hogeschool' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
 Nee

41 [12b] Hoeveel uur werk je gemiddeld per week? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '39 [12a]' (Heb je een bijbaantje?) *en* Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

42 [12ba]Hoeveel uur werkte je gemiddeld per week? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Nee' op vraag '39 [12a]' (Heb je een bijbaantje?) *en* Is 'Universiteit' of 'Hogeschool' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?) *en* Is 'Ja' op vraag '40 [12a2]' (Heb je een bijbaantje gehad tijdens je studie?)

Vul uw antwoord hier in:

43 [12c]Heb je door je bijbaan studievertraging opgelopen? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '39 [12a]' (Heb je een bijbaantje?) *en* Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?) *en* Is 'Ja' op vraag '20 [6a]' (Heb je studievertraging opgelopen?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
 Nee

44 [12d] Hoeveel studievertraging in maanden heb je opgelopen door je bijbaan?*

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '43 [12c]' (Heb je door je bijbaan studievertraging opgelopen?) *en* Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

Geef de studievertraging weer in aantal maanden studievertraging

45 [13a]Is er een andere reden waardoor je studievertraging hebt opgelopen? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?) *en* Is 'Ja' op vraag '20 [6a]' (Heb je studievertraging opgelopen?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
 Nee

46 [13b]Waardoor heb je studievertraging opgelopen? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '45 [13a]' (Is er een andere reden waardoor je studievertraging hebt opgelopen?) *en* Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Selecteer alle toepasselijke antwoorden en geef uw commentaar

- Verkeerde studiekeuze
 Ziekte
 Topsport
 Carriere (bijvoorbeeld in de muziek)
 Kinderen

- Ik heb vakken niet gehaald omdat ze te moeilijk waren
- Ik heb vakken niet gehaald en die konden pas een jaar later worden ingehaald (harde knip)
- Ik heb vakken niet gehaald omdat ik me niet goed genoeg had voorbereid
- Ik heb gekozen om extra vakken te volgen of een stage te doen
- Ik miste motivatie voor mijn opleiding
- Ik heb geen goede studiebegeleiding gehad
- Ik vond mezelf te jong om al te gaan werken en ben langer gaan studeren
- Ik vind de arbeidsmarkt te slecht om al op zoek te gaan naar een baan en ben langer gaan studeren
- Ik wil lang genieten van het studentenleven
- Ik ben tijdens mijn studie op reis gegaan (zonder te studeren of vrijwilligerswerk te doen)

Anders:

In het blanco vak aan de rechterkant kun je eventueel een korte toelichting geven.

47 [13c] Hoeveel studievertraging in maanden heb je opgelopen door de oorzaken beschreven in de vorige vraag?*

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '45 [13a]' (Is er een andere reden waardoor je studievertraging hebt opgelopen?) *en* Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

Geef de studievertraging weer in aantal maanden studievertraging

48 [14a] Reageer op de volgende stellingen: *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?) *en* Is 'Ja' op vraag '20 [6a]' (Heb je studievertraging opgelopen?)

Kies het toepasselijk antwoord voor elk onderdeel:

49 [15] Zouden we je nog wat vragen mogen stellen over het regeerakkoord? *

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Hogeschool' of 'Universiteit' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies a.u.b. een van de volgende mogelijkheden:

- Ja
- Nee

Vragen over het regeerakkoord

In het regeerakkoord staan een aantal maatregelen die het kabinet wil gebruiken om studievertraging tegen te gaan. “Langstudeerders” zullen 3000 euro boven het collegegeld moeten betalen en hebben geen recht meer op een OV-jaarkaart wanneer zij meer dan nominaal + 1 jaar studeren. Deze plannen gelden ook met terugwerkende kracht voor huidige studenten. De studiefinanciering in de Masterfase wordt omgezet naar een sociaal leenstelsel.

50 [16] Wil je reageren op de volgende stellingen

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Ja' op vraag '49 [15]' (Zouden we je nog wat vragen mogen stellen over het

regeerakkoord?) en Is 'Universiteit' of 'Hogeschool' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Kies het toepasselijk antwoord voor elk onderdeel:

51 [17]Wil je vaker meedoen aan onderzoeken van de Landelijke Studenten Vakbond? Laat dan hieronder je emailadres achter.

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Universiteit' of 'Hogeschool' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

Afsluiting

Bedankt voor het meedoen aan dit onderzoek! Heb je nog vragen en/of opmerkingen dan kun je deze hier kwijt.

52 [18]Heb je nog vragen en/of opmerkingen? Dan kun je deze hier kwijt.

Beantwoord deze vraag alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

° Is 'Universiteit' of 'Hogeschool' op vraag '1 [1]' (Aan wat voor onderwijsinstelling studeer je momenteel?)

Vul uw antwoord hier in:

Bedankt voor het deelnemen aan deze enquête! De resultaten van dit onderzoek zullen gepubliceerd worden op www.lsvb.nl.

Stuur a.u.b. ten laatste in op 01-02-2011 – 00:00

Verstuur uw vragenlijst

Bedankt voor uw deelname aan deze vragenlijst.